

Forelesning 2: Fengsler og fanger i tall

Fengsler, fanger, samfunn

Krim 2904

11.09.13

Thomas Ugelvik

thomas.ugelvik@jus.uio.no

Semesterets fokusskifter

- Hva er et fengsel?
- Fengslene og fangene i tall
- Hvorfor straff? Straffeteori og straffens begrunnelser
- Kort norsk fengsels- og kriminalomsorgshistorie
- Fengselets lidelsesproduksjon og fangenes tapsliste
- Fanger og betjenter, makt og motstand
- Hverdagslivet i fengsel

- Hvor lang er den gjennomsnittlige fengselsdommen i Norge?
- Hvor mange sitter i norske fengsler i dag?
- Hvor mange rømmer på et år?
- Hvor stor andel av fangene er kvinner?
- Hvor stor andel av fangene er utlendinger?
- Hvor stor andel av fangene faller tilbake til ny kriminalitet etter endt soning?

Ressurser

- International Centre for Prison Studies:
<http://www.prisonstudies.org/> - World Prison Brief
- SSB: kriminalstatistikk:
<https://www.ssb.no/statistikkbanken>
- SSB: *Kriminalitet og rettsvesen*:
http://www.ssb.no/emner/03/05/sa_krim/
- *Kriminalomsorgens årsstatistikk og Nordisk statistikk*:
<http://www.kriminalomsorgen.no/statistikk-og-noekkeltall.237902.no.html>

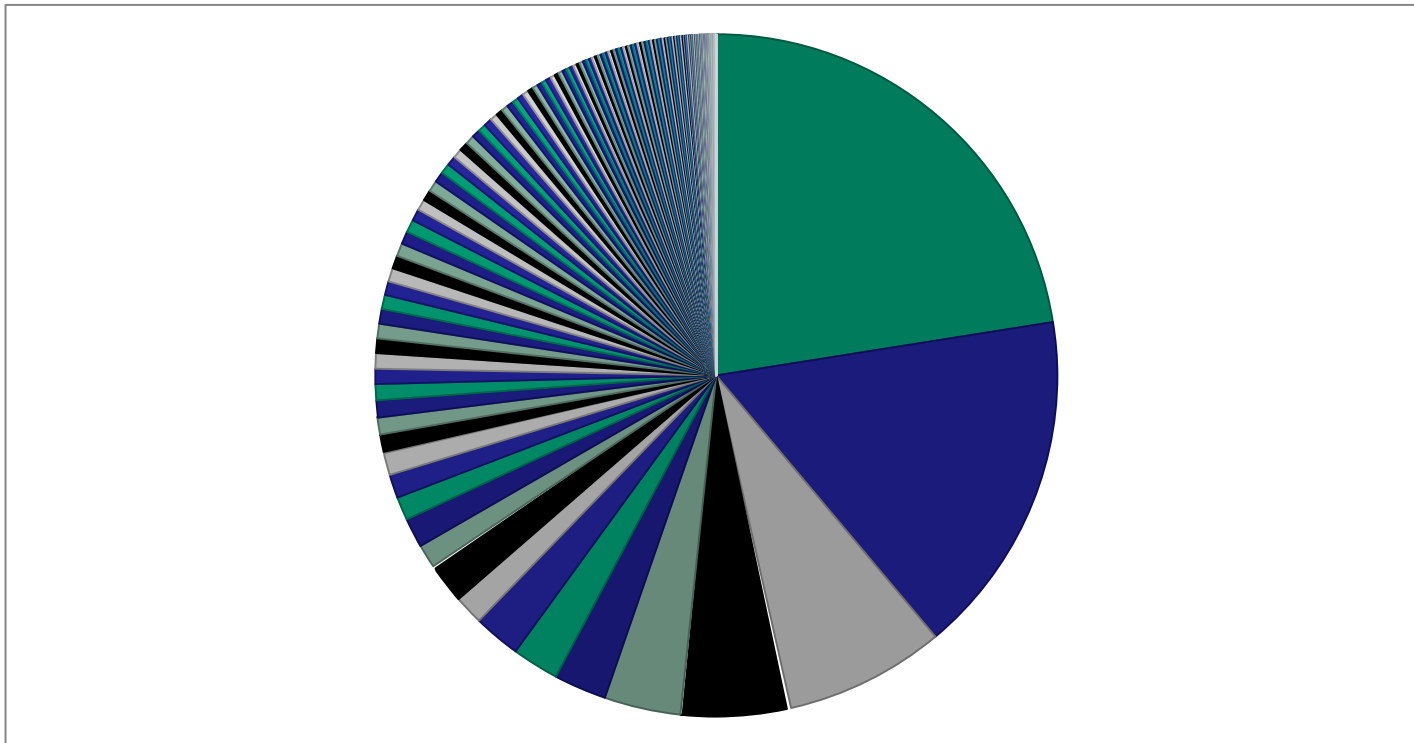

World Prison Brief

- Forbehold:
- Registreringsevne
- Registreringsvilje
- Sammenlignbarhet (Hva er en fange? Hva er et fengsel?)
- Andre straffereaksjoner/ulike posisjoner i straffesakskjeden

All verdens fanger

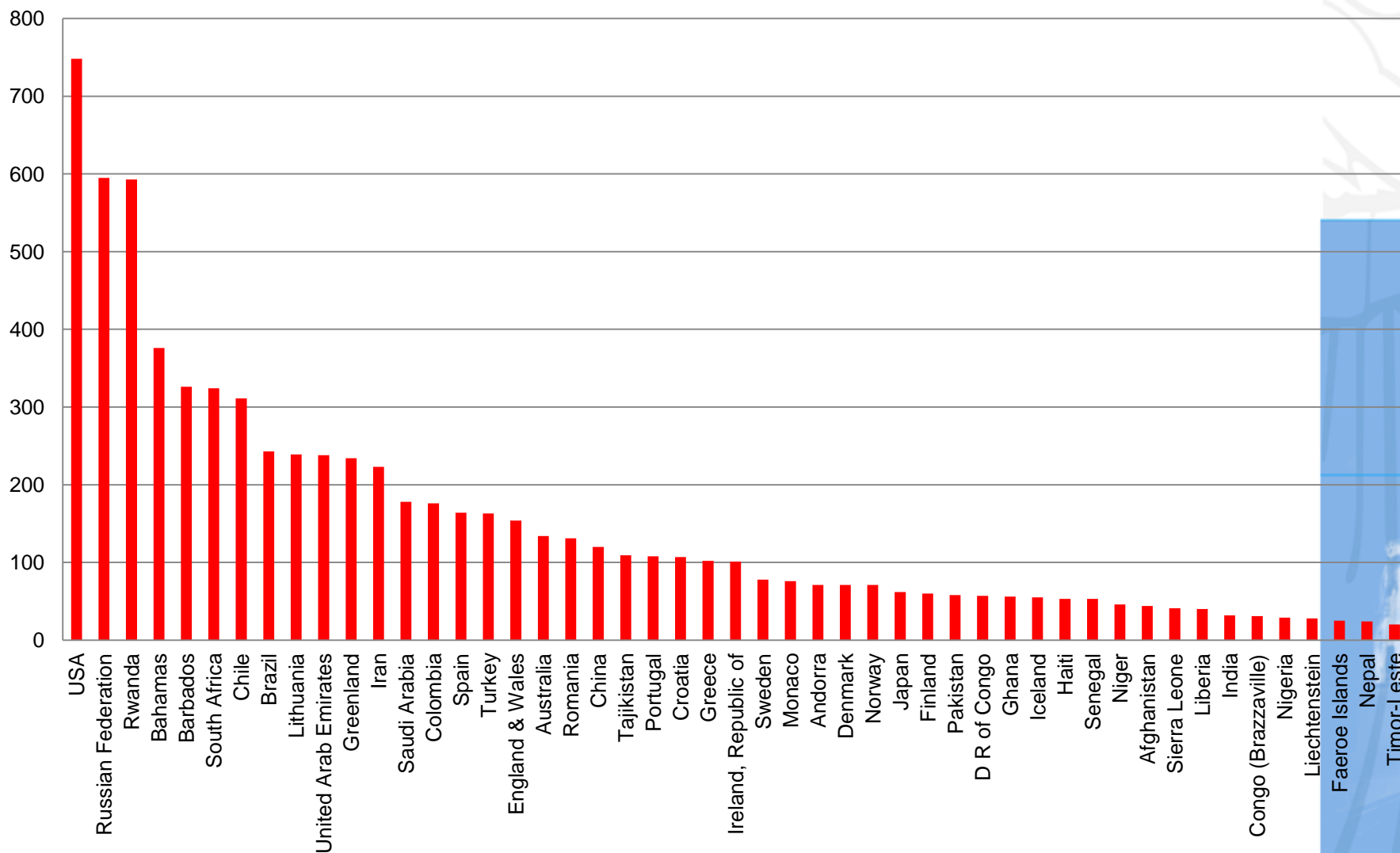
10 070 627

Fangetall, per 100 000 innbyggere

UNIVERSITETET
I OSLO

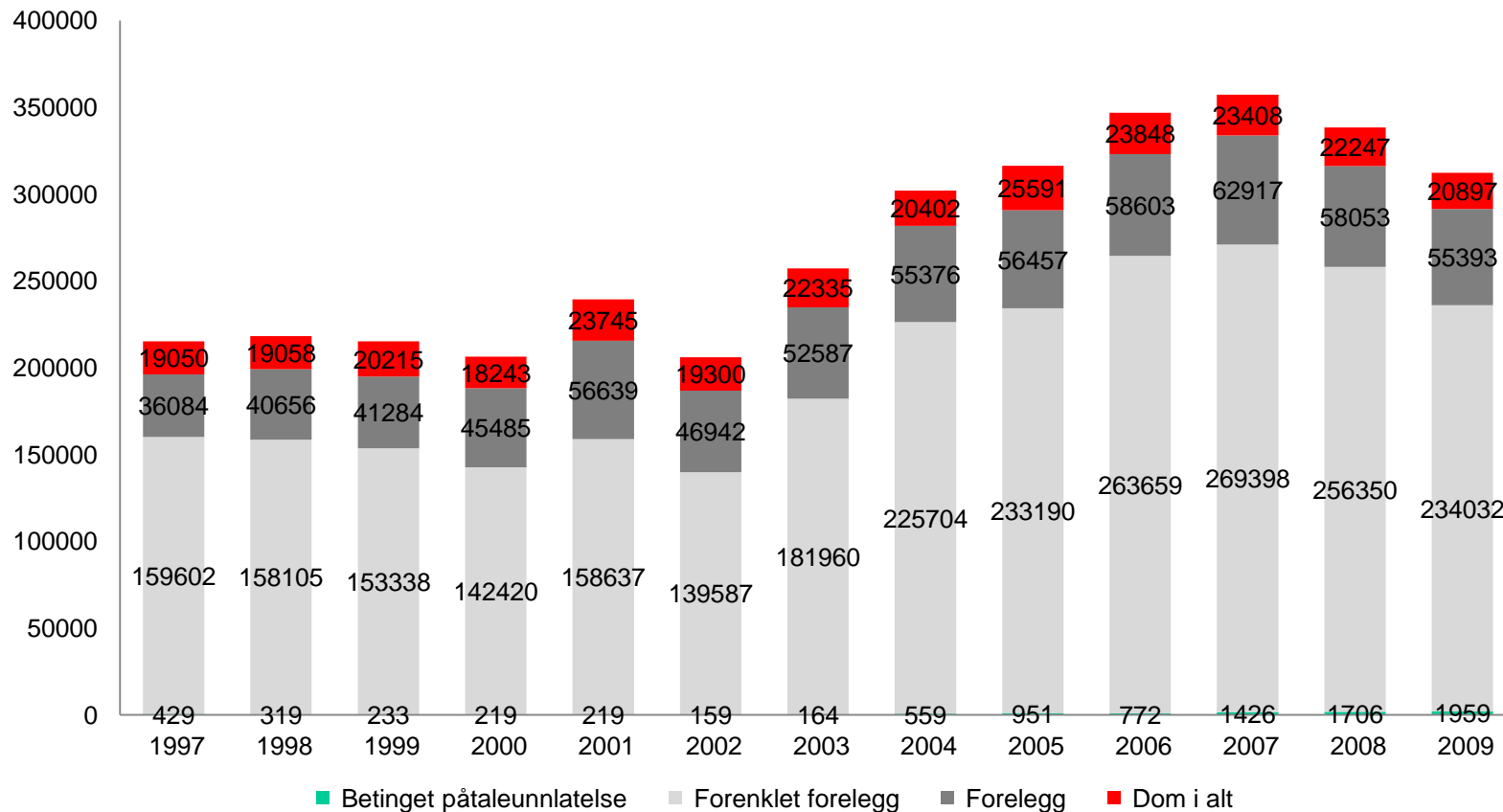

Hvordan straffer vi i Norge i dag?

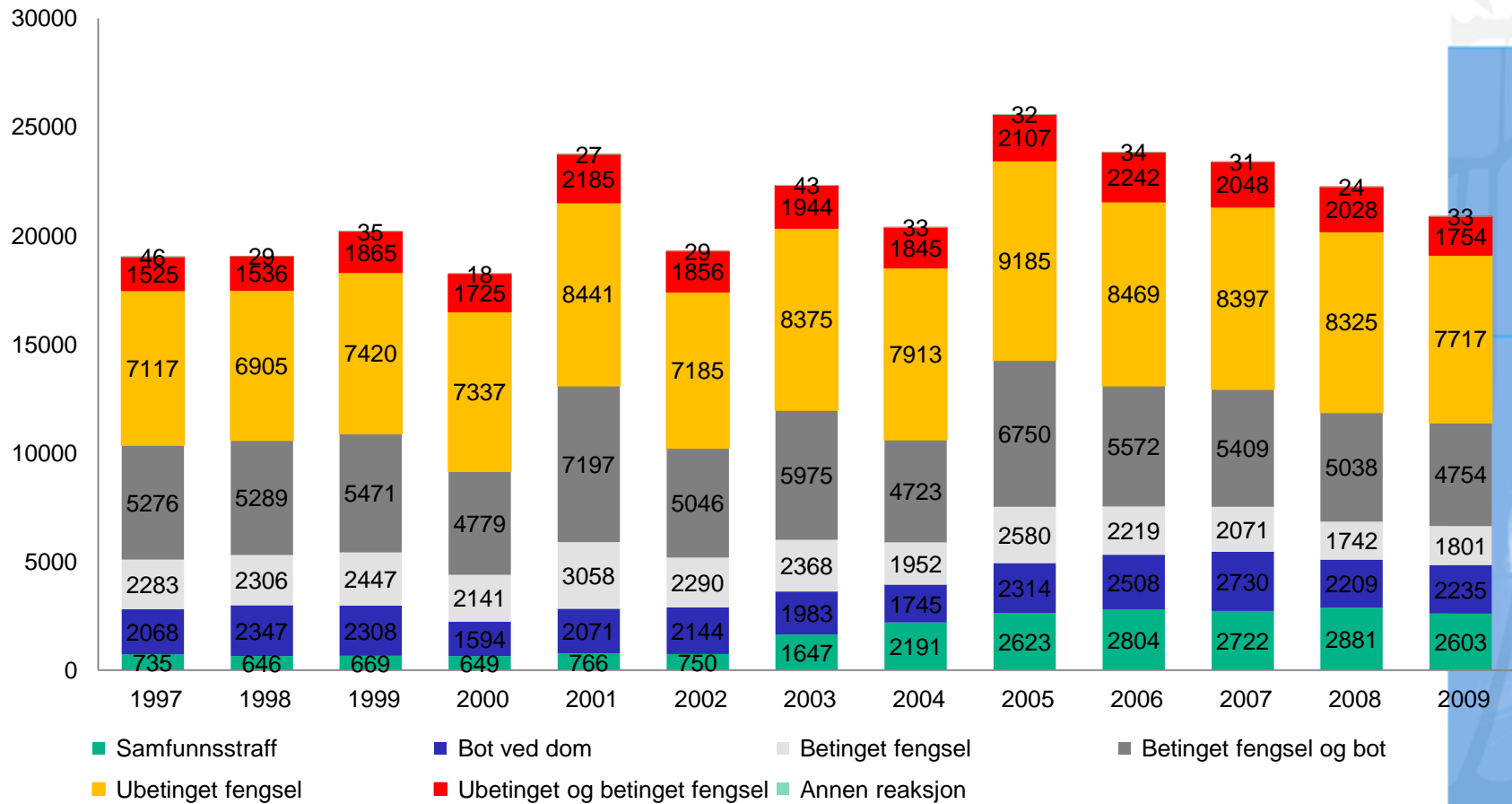
De reaksjoner som i hovedsak kan kalles straff er:

- Fengsel
- Forvaring (ikke sikring)
- Forelegg
- Bøter
- Samfunnsstraff (ikke samfunnstjeneste)

Straffereaksjoner

Dommer

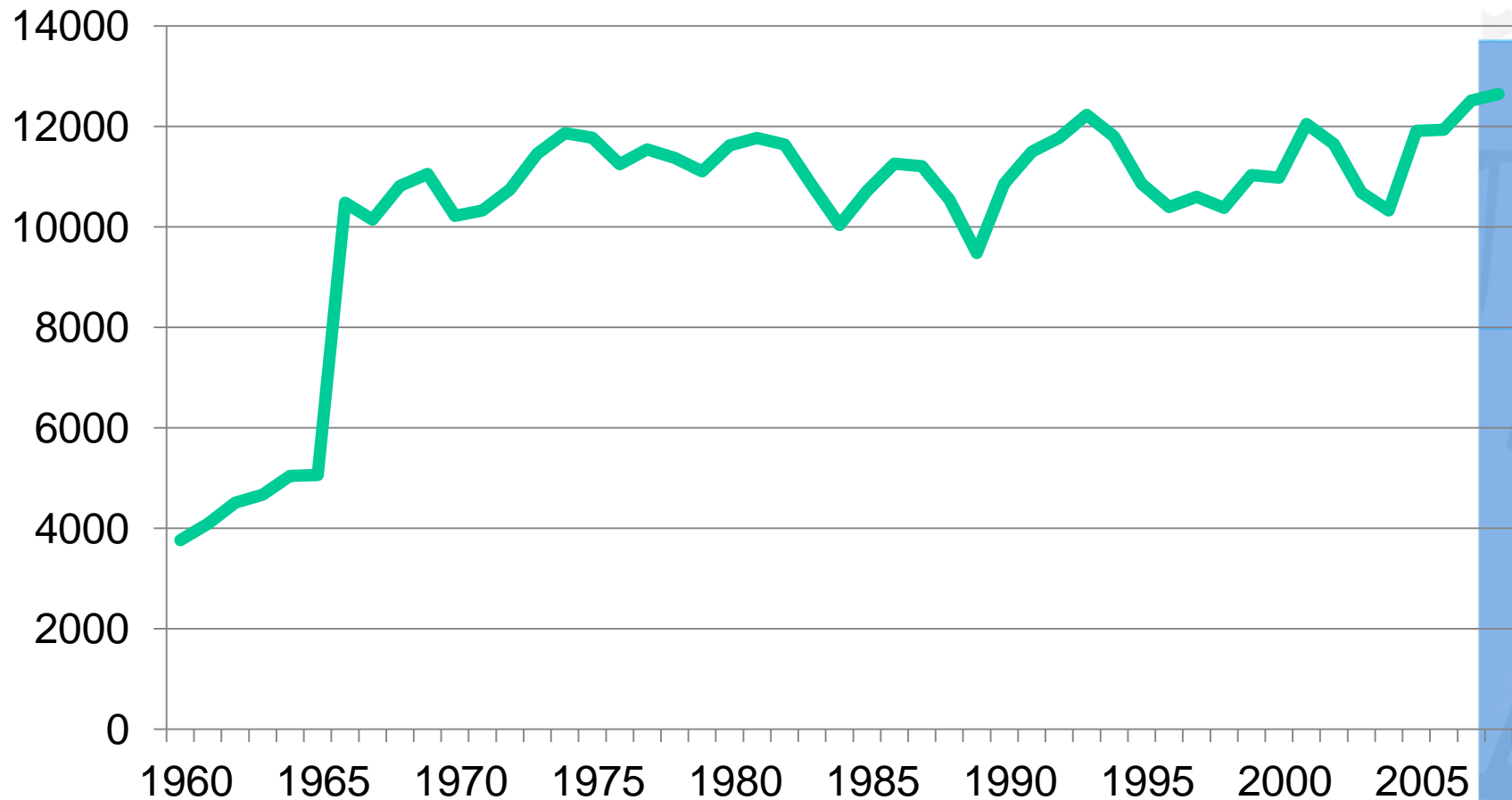

Nøkkeltall

- Nyinnsettelse: 10 306 (2012)
- Gjennomsnittlig antall fanger per 100 000 innbyggere: 73.
- Dagsbelegget: 3591 i gjennomsnitt på 3800 plasser.
- Omkring 7 % (ca 240) er kvinner.
- Antall utenlandske statsborgere: 2007: 15 %, 2008: 18 %, 2010: 32 %.

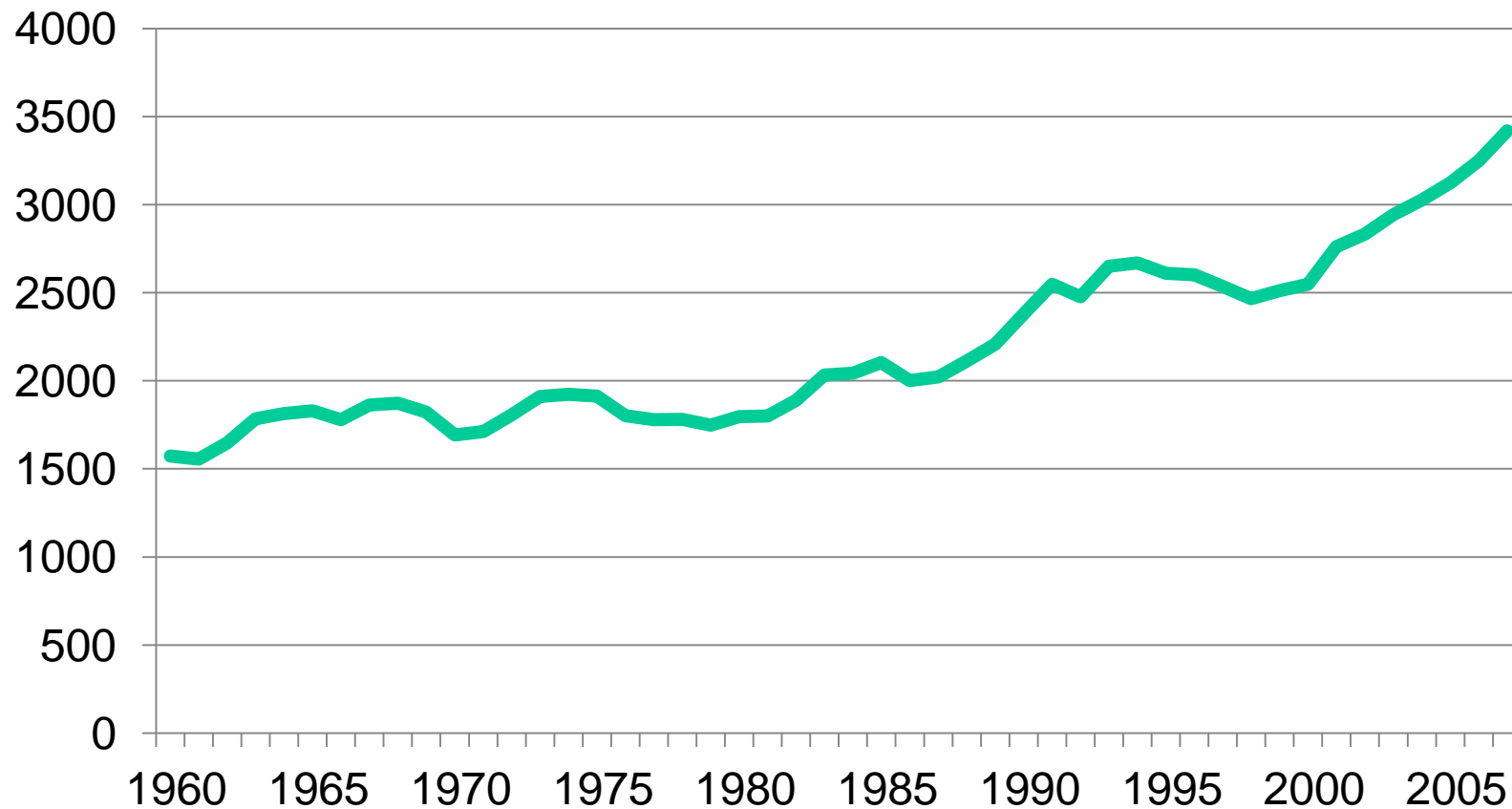

Nyinnsettelse, utvikling (SSB)

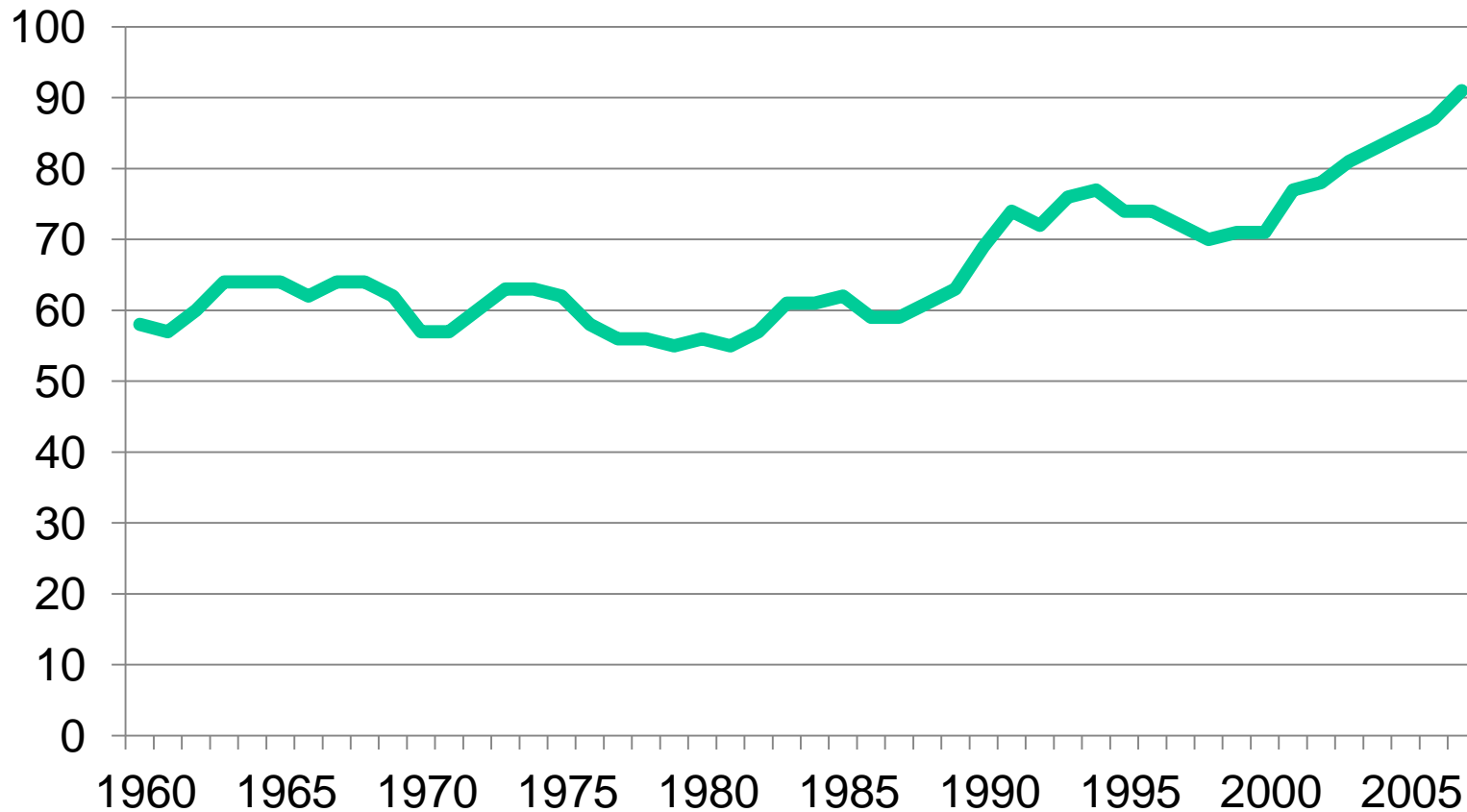

Fangetall, gjennomsnittlig antall innsatte (SSB)

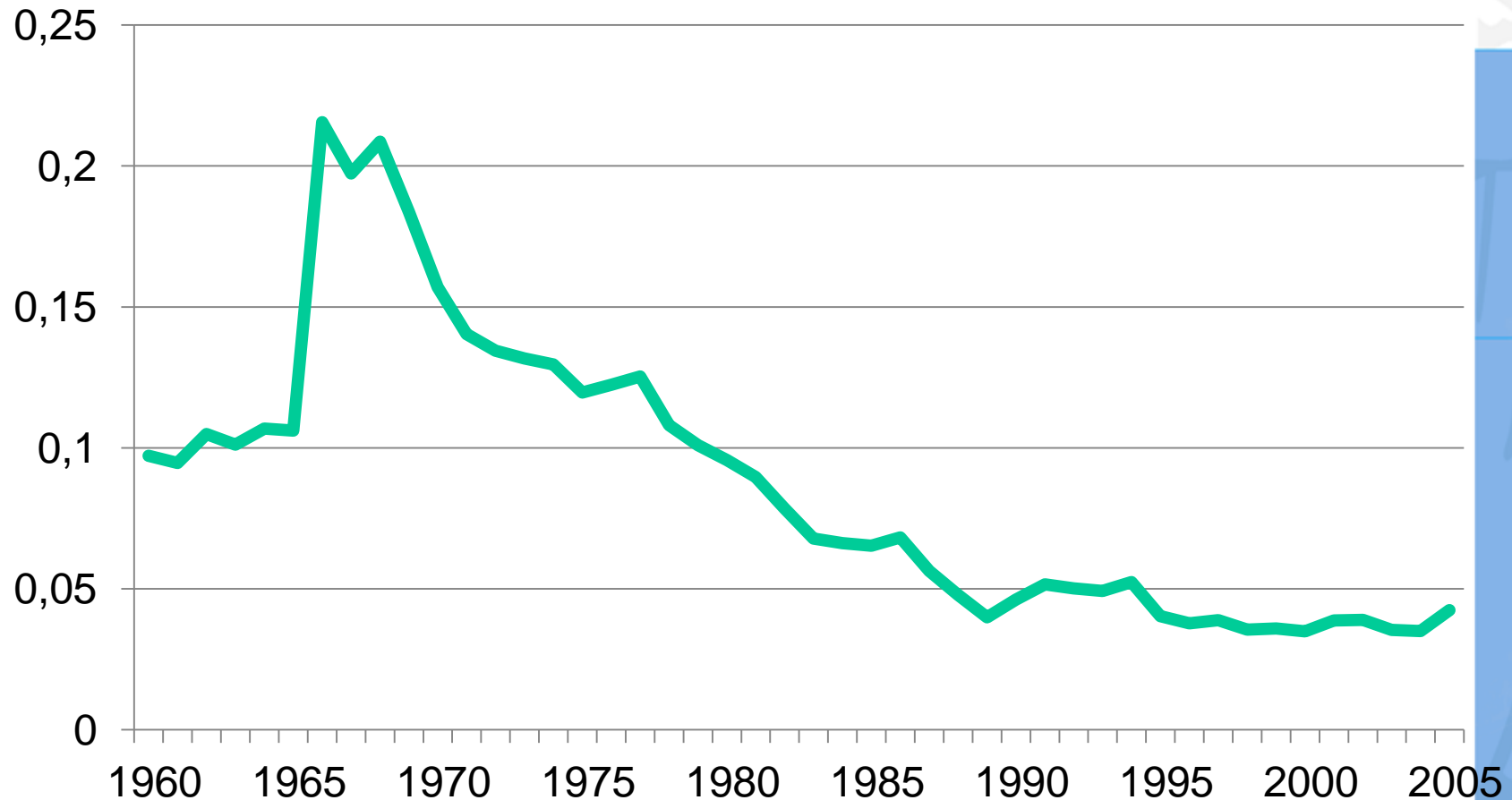

Innsatte, relative tall, per 100 000 innbyggere i straffbar alder (SSB)

Kontekst: fengslinger per ferdig etterforskede forbrytelser (SSB)

Noen grunner til utviklingen

Komplekst samspill, mange faktorer er interessante

- Inn med varetekt 1965
- Bøtesoning mindre vanlig etter 1970
- Men, omvendt, hvorfor er utviklingen såpass beskjeden? – jf. økning i for eksempel etterforskede forbrytelser
- Ulike alternativer til fengsel har tatt unna en potensielt mye større økning – netwidening
- = Flere kontrolleres, kanskje, men antallet som settes i fengsel er det samme.
- Noe lengre dommer – men endret fangebefolkning.

Nøkkeltall, dommer

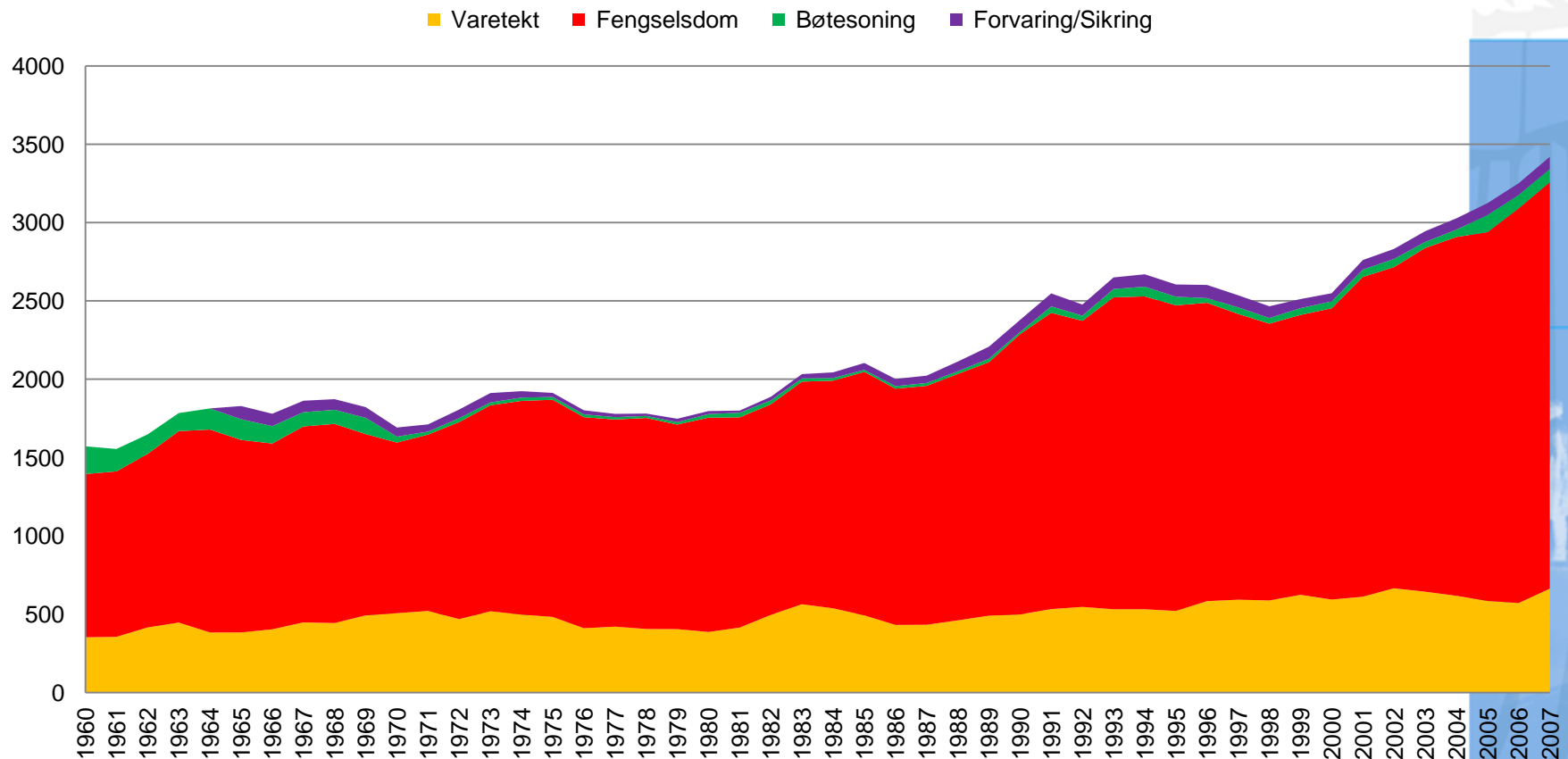
- Gjennomsnittlig domslengde: ca. 130 dager. (Økt senere år.)
- 55 % av dommene var under 60 dager. 10 % var på ett år eller mer.
- 2007: 93 % av innsatte ble løslatt innen ett år. To personer ble løslatt det året etter å ha sittet i mer en ti år.

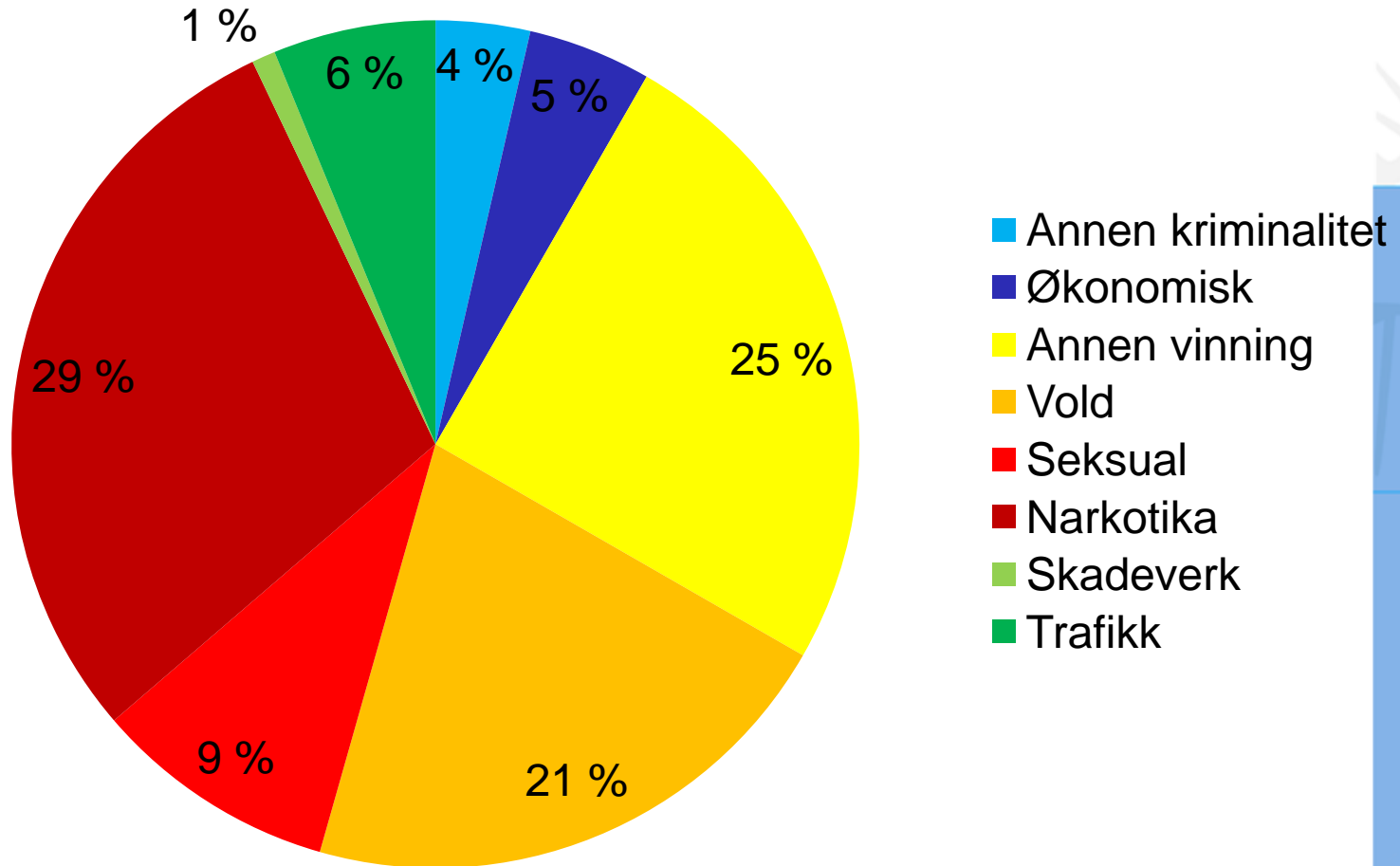
Nøkkeltall, varetekt

- Rundt 1/3 av fangene sitter i varetekt. Dette har økt i takt med økningen av utenlandske fanger. 67 % av varetektsfangene er utlendinger.
- 2008: 3237 ble satt i varetekt. 423 (13 %) ble underlagt fullstendig isolasjon. 70 % av tilfellene varte isolasjonen under 30 dager. Den lengste isolasjonen varte 89 dager. Gjennomsnittlig sittedid i varetekt var 69 dager.

Antall innsatte etter type dom (SSB)

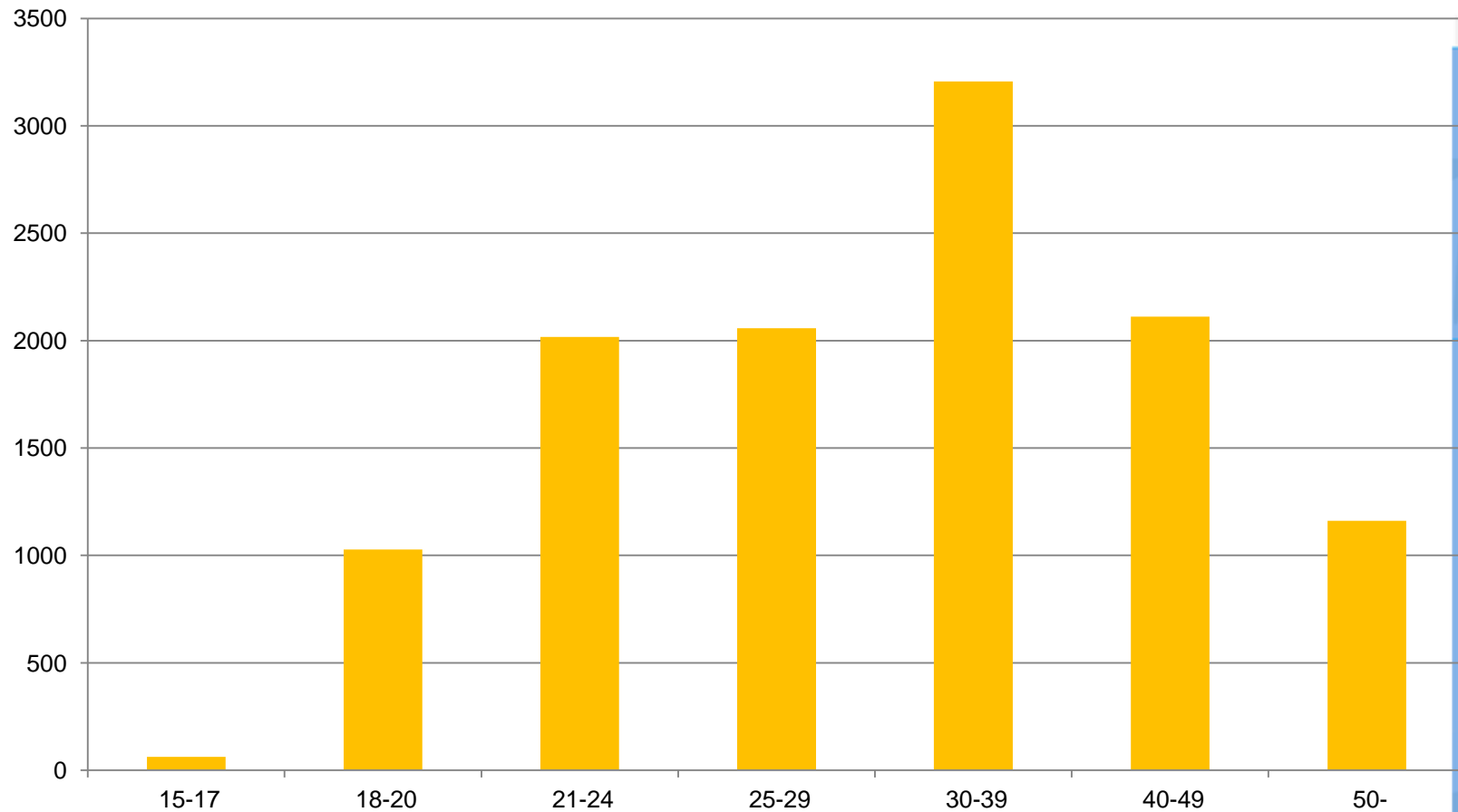

Innsatte i fengsel etter type hovedlovbrudd, 2007 (SSB).

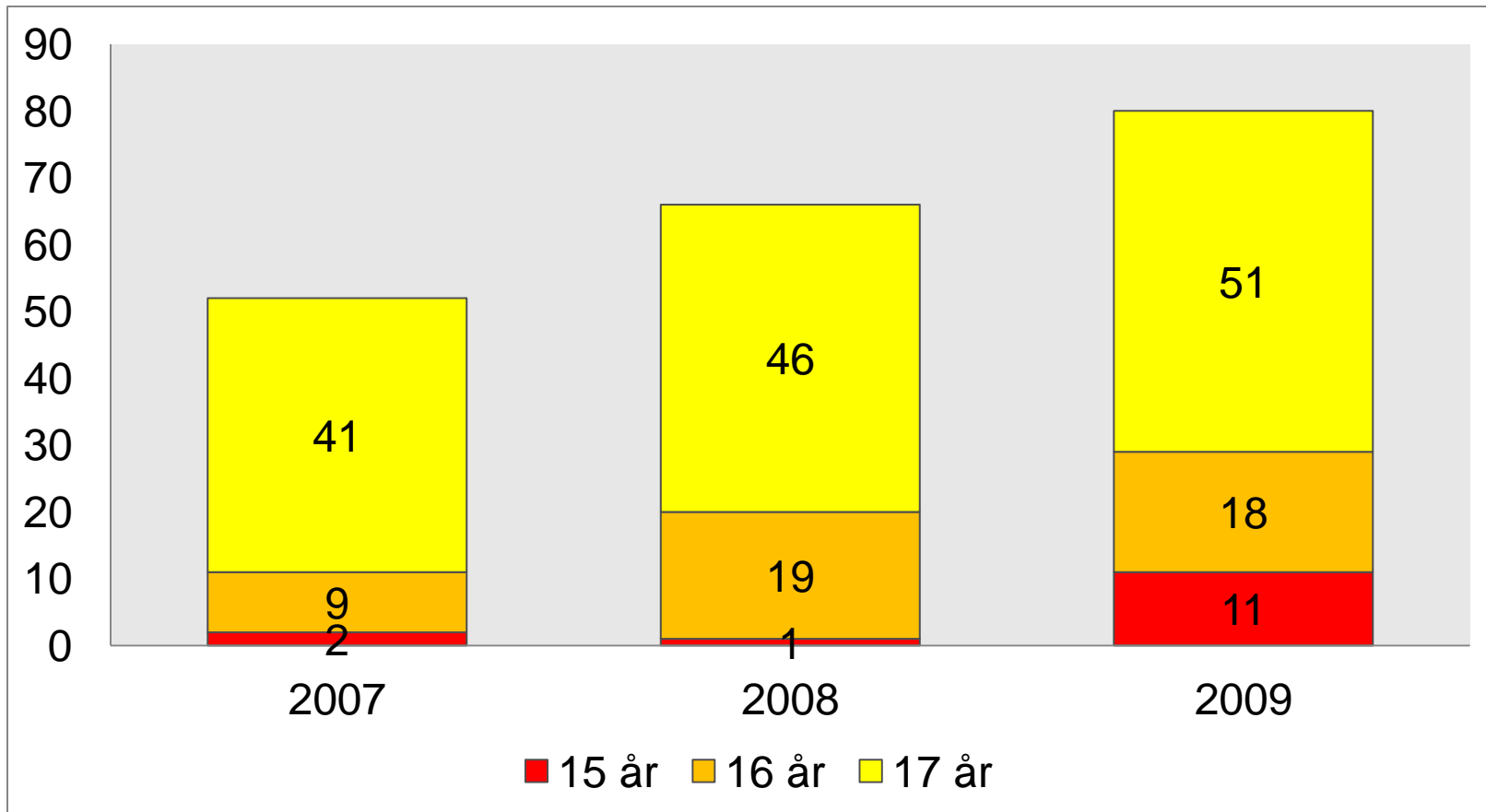

Nyinnsettelses, etter alder

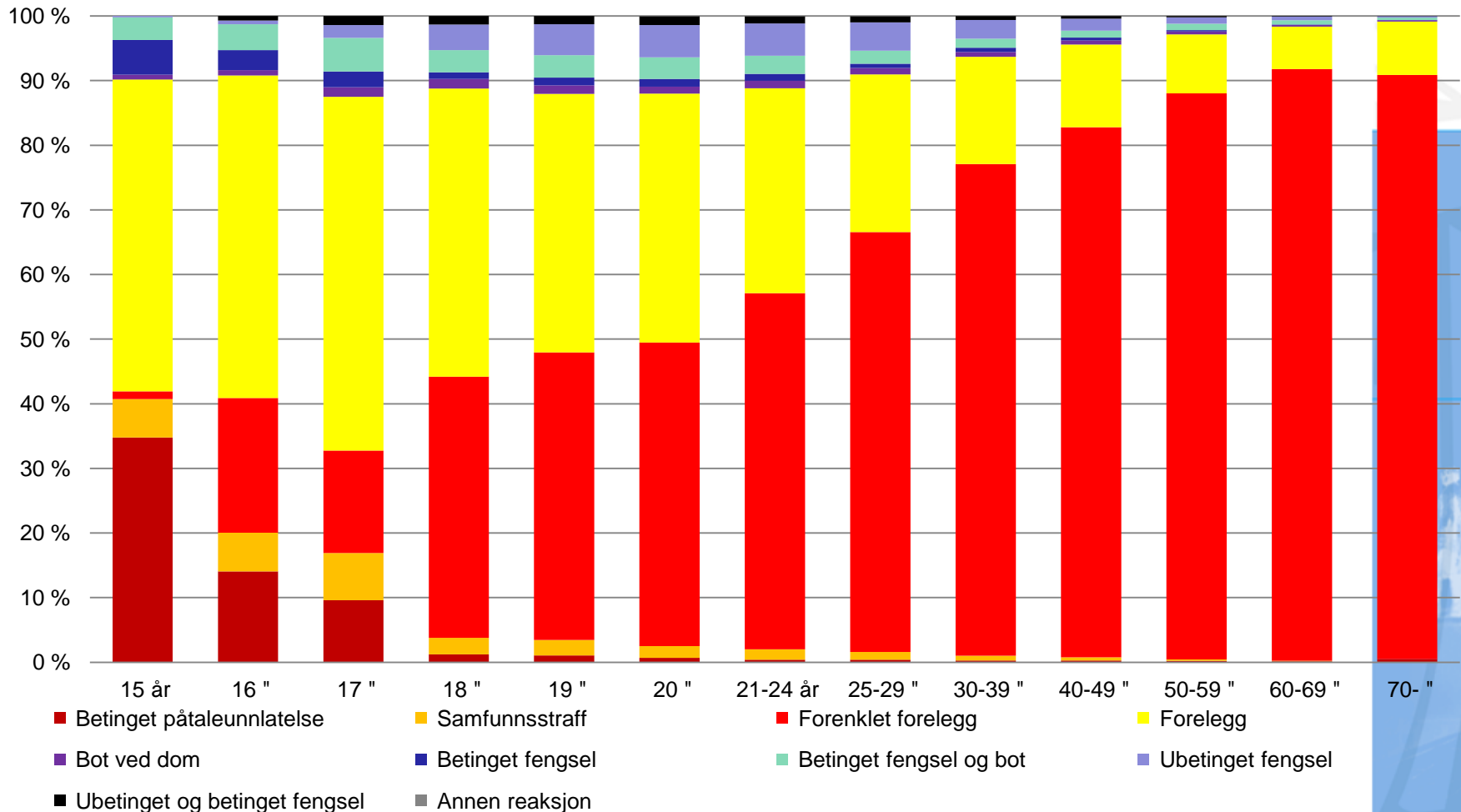

Barn i fengsel, nyinnsettelses per år, dom og varetekt samlet

Reaksjonstype fordelt på alder, relative tall

Nøkkeltall, tilbakefall

- Tilbakefall er notorisk vanskelig å måle! Men, ifølge SSB:
- 27 % av de som ble løslatt i 2003, sonet en ny fengselsdom innen 2006.
- Sannsynligheten for gjeninnsettelsen er størst de to første årene, og flater deretter ut.
- Utdanning spiller inn: etter ett år er 14 % av de lavt utdannede fengslet på nytt, mens det samme bare gjelder for 5 % av de høyere utdannede.
- De som raskt får seg jobb etter soning, har 67 % lavere risiko for gjeninnsettelse, enn de som er uten jobb.

Rømning, brudd, unnvikelser

Tall fra 2009:

- Nyinnsettelse: 12 036:
- Fremstillinger: 16 812:
- Permisjoner: 22 316:

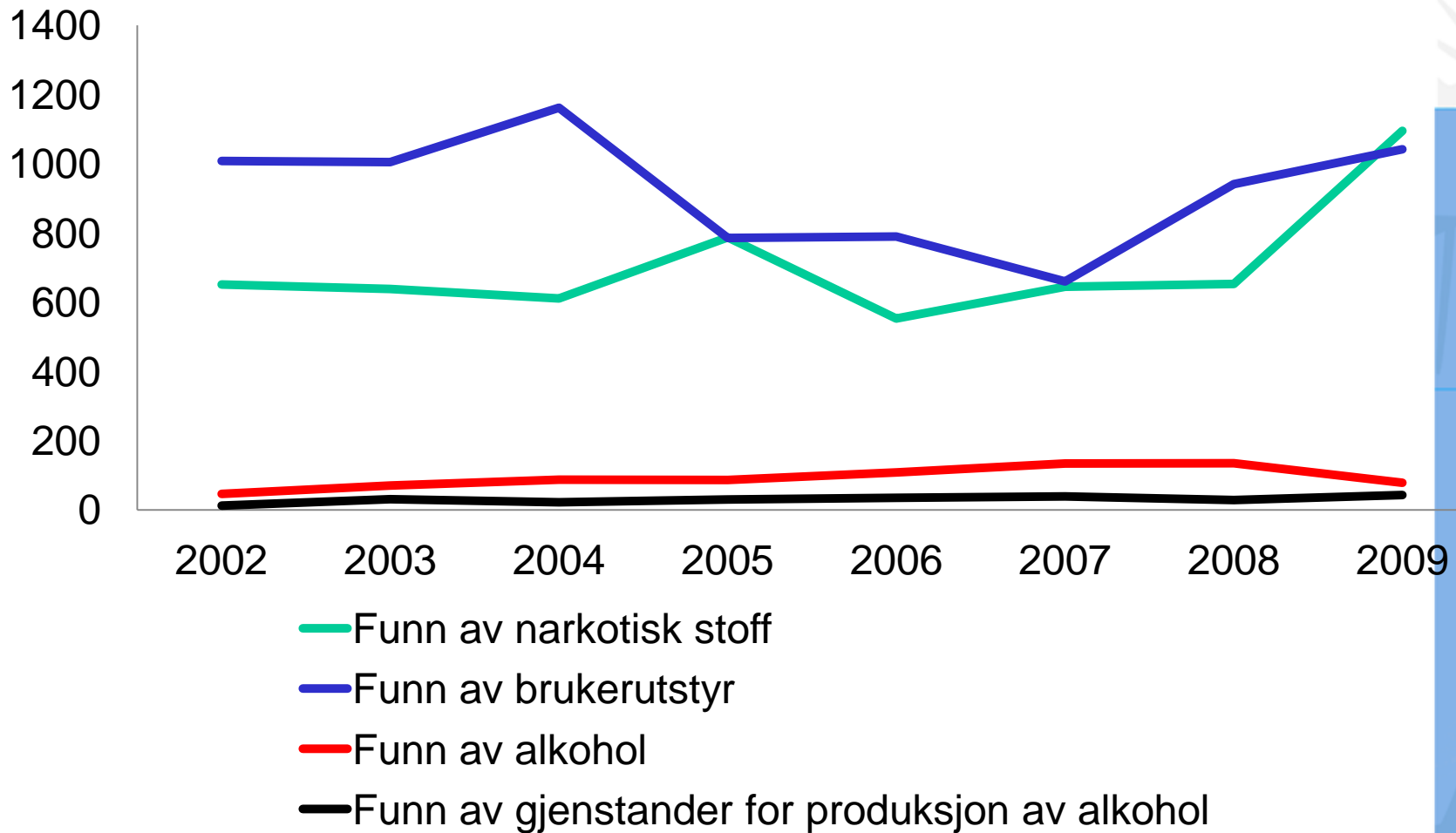

Rømning, brudd, unnvikelser

Tall fra 2009:

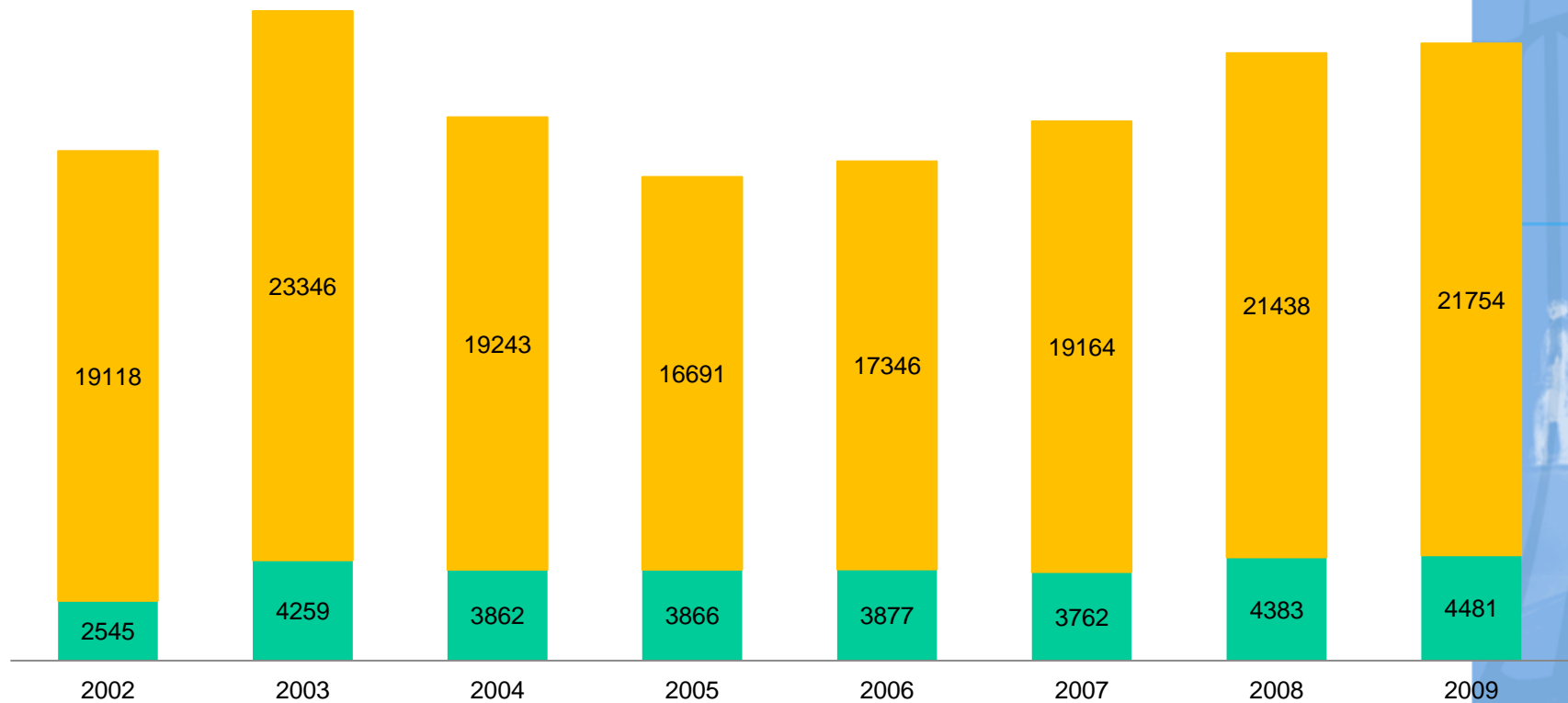
- Nyinnsettelse: 12 036: 8 rømninger, 90 unnvikelser
- Fremstillinger: 16 812: 11 rømte fra fremstilling
- Permisjoner: 22 316: 64 kom ikke tilbake fra permisjon

Rusmidler i fengsel, funn

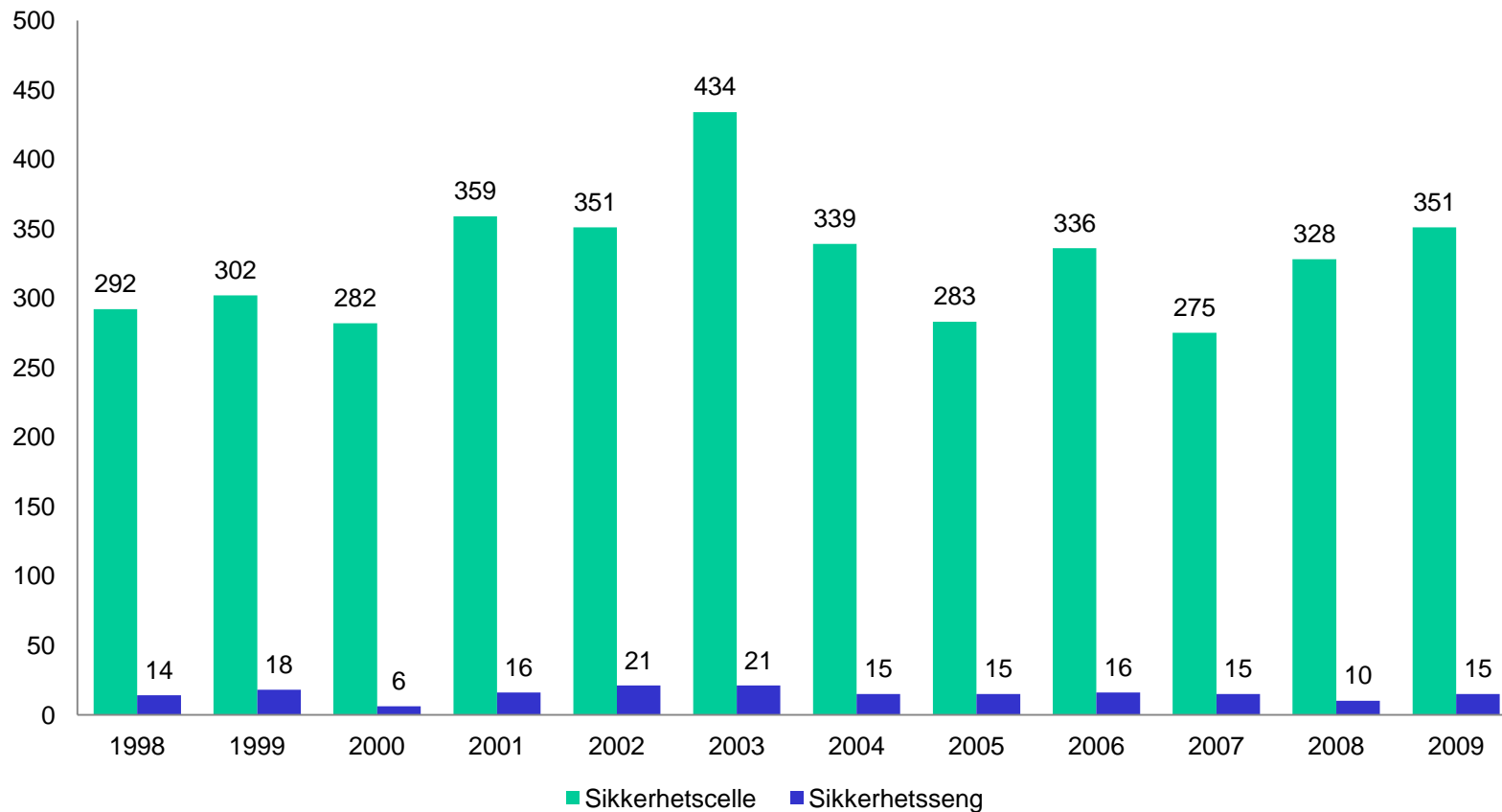
Rusmidler i fengsel, urinprøver

■ Totalt funn urinprøver ■ Antall negative prøver

Tvangsmidler

- Hvor lang er den gjennomsnittlige fengselsdommen i Norge?
- Hvor mange sitter i norske fengsler i dag?
- Hvor mange rømmer på et år?
- Hvor stor andel av fangene er kvinner?
- Hvor stor andel av fangene er utlendinger?
- Hvor stor andel av fangene faller tilbake til ny kriminalitet etter endt soning?

- Hvor lang er den gjennomsnittlige fengselsdommen i Norge? **Rundt 100 dager**
- Hvor mange sitter i norske fengsler i dag? **Rund 3600**
- Hvor mange rømmer på et år? **8 i 2009**
- Hvor stor andel av fangene er kvinner? **7 %**
- Hvor stor andel av fangene er utlendinger? **32 %**
- Hvor stor andel av fangene faller tilbake til ny kriminalitet etter endt soning? **27 %**